

Duidelijke Taal.

Verkiezingsprogramma
2026–2030

Haagse
Stads
Partij

Lijst 8

- 1. Tegen discriminatie, voor gelijkwaardigheid** 3
- 2. Armoede bestrijden met systeemverandering** 7
- 3. Economie voor mensen en niet voor winst** 11
- 4. Onderwijs: gelijke kansen voor alle kinderen en studenten** 13
- 5. Toegankelijke, eerlijke en inclusieve zorg** 16
- 6. Nacht en cultuur voor iedereen** 19
- 7. Internationale solidariteit en recht op demonstratie** 23
- 8. Goed bestuur en veiligheid zonder vooroordelen** 28
- 9. Wonen is een recht, geen verdienmodel** 27
- 10. Gratis openbaar vervoer** 31
- 11. Schone, groene en toegankelijke buitenruimte** 33
- 12. Een klimaatrechtvaardige stad** 36

1. Tegen discriminatie, voor gelijkwaardigheid

Den Haag is een stad van verschillen. Verschillen in afkomst, cultuur, religie, kleur, gender, seksuele oriëntatie en beperking maken onze stad rijk en veelzijdig. Maar diezelfde verschillen leiden ook nog altijd tot ongelijkheid, uitsluiting en achterstelling. Racisme en discriminatie zijn geen incidenten, maar een dagelijkse realiteit voor veel Hagenaars. Moslimhaat, anti-Zwart racisme, anti-Aziatisch racisme, antisemitisme, afrofobie, vreemdelingenhaat, seksisme, transhaat, queerfobie en validisme komen nog dagelijks tot uiting in de stad. En ook het systeem waarin we leven is nog steeds gebaseerd op patriarchale en koloniale structuren. Dat moet veranderen!

Structurele aanpak van discriminatie

De Haagse Stadspartij kiest radicaal voor een stad waarin iedereen gelijkwaardig is en gelijke kansen krijgt. Racisme en discriminatie moeten niet alleen worden veroordeeld, maar actief worden bestreden in het dagelijks leven, binnen instituties, in ons straatbeeld en in de cultuur van onze stad. Daar waar mensen elkaar ontmoeten, kan discriminatie zich voordoen. Te vaak blijft het ongestraft en onopgemerkt. Daarom moet de gemeente niet afwachten, maar ingrijpen, beschermen en herstellen.

De Haagse Stadspartij kiest voor een structurele aanpak van discriminatie:

- **Er komt een overstijgende stadsbrede coördinator tegen racisme en discriminatie, ingebed bij de burgemeester, met mandaat om beleid op alle domeinen te toetsen en bij te sturen.**
- **Er komt gemeentelijke ondersteuning bij het doen van aangifte bij de politie in het geval van discriminatie of racisme. Deze ondersteuning wordt ook uitgebreid aangeboden in gevallen waarbij de politie zelf schuldig is aan discriminatie, racisme of intimidatie.**
- **Bij de gemeentelijke ombudsman wordt er een exclusief meldloket opgesteld voor wanneer de politie weigert aangifte op te nemen op basis van discriminatie, racisme of straatintimidatie.**
- **De gemeente ontwikkelt een concreet plan om anti-moslim racisme aan te pakken, met speciale aandacht voor bescherming van kinderen en jongeren. Dialogen worden vervangen door daadwerkelijke maatregelen.**
- **Er wordt niet meer gesproken over 'integratie' maar over 'samenleven'. Hagenaars met verschillende culturele en etnische achtergronden dragen elke dag weer bij aan de constante ontwikkeling van de Haagse identiteit en zijn al onderdeel van de Haagse cultuur.**
- **Aanstootgevende, racistische en/of discriminerende karikaturen worden op geen enkele manier ondersteund en door de gemeente actief geweerd uit het straatbeeld.**

- **Straatnamen en andere verheerlijking van personen die misdaden hebben begaan tijdens ons koloniale en slavernijverleden worden verwijderd uit het straatbeeld. Er komt meer zichtbare erkenning voor het koloniaal- en slavernijverleden en emancipatiebewegingen in de openbare ruimte door o.a. straatnamen, wegen en nieuwe gebouwen te vernoemen naar verzetshelden, prominenten vrouwen en queerpersonen.**
- **Er komt een discriminatietoets voor gemeentelijk beleid en algoritmen. Zo wordt inclusie onderdeel van besluitvorming en uitvoering, en worden data en AI niet op een discriminerende manier gebruikt.**

Vrouwen- en Queergelijkwaardigheid

Gelijke kansen gaan ook over gender, seksualiteit en de rol die onze samenleving toebedeelt aan vrouwen en mensen uit de queergemeenschap. Vrouwen en queerpersonen ervaren nog te vaak intimidatie, ongelijke beloning, uitsluiting, machtsmisbruik en onveiligheid. Dit vindt plaats op de werkvloer, op straat, in zorg en in beleid. Dit moet veranderen.

- **Een verdubbeling van opvangplekken speciaal gericht op slachtoffers van huiselijk geweld. Er is een structureel tekort aan opvangplekken voor vrouwen- en queerpersonen.**
- **Investeren in de opvang voor queerjongeren. Dat betekent dat we geld vrijmaken voor sensitiviteitstrainingen, adequate hulpverlening en begeleiding, en verblijfplekken. We zorgen dat deze vormen van hulp georganiseerd zijn en blijven vanuit de gemeenschap zelf.**
- **Er moet vanuit de gemeente ondersteuning geboden worden aan vrouwen en queerpersonen die aangifte willen doen van straatintimidatie.**
- **Het gemeentelijke budget voor vrouwen- en queeremancipatie en aanpak huiselijk geweld moet omhoog. Er is nu structureel te weinig geld beschikbaar.**
- **Er moet nog meer aandacht komen voor huiselijk geweld en femicide. Vooral ook binnen het voortgezet en vervolgonderwijs. Zo zetten we vroegtijdig in op bewustwording en preventie.**
- **Vanaf primair onderwijs moet structureel gewerkt worden aan bewustwording over schadelijke stereotypingen en genderrollen, zodat kinderen weerbaarder zijn tegen (online) denkbeelden die vrouwen als minderwaardig neerzetten en die later kunnen leiden tot gendergerelateerd geweld.**
- **Een expliciete aanpak gericht op daders van huiselijk geweld en straatintimidatie, zodat veiligheid en gelijkwaardigheid een gedeelde verantwoordelijkheid worden. Er moet een uitgebreid pakket aan voorlichting en behandelingstrajecten komen voor mannen en jongens ter preventie van geweld tegen vrouwen en queerpersonen.**

- **Er moet een ruim aanbod van zelfredzaamheid- en weerbaarheidsprogramma's komen voor vrouwen en queerpersonen.**
- **Een gendersensitieve buitenruimte. Gericht op verlichting, indeling en sociale veiligheid.**
- **Er moeten meer openbare genderneutrale toiletten en openbaar veilige toiletvoorzieningen komen in de stad.**

Stop uitsluiting: maak de stad toegankelijk

Een stad van gelijke kansen is ook een stad die fysiek toegankelijk is. Het VN-verdrag Handicap blijkt vaak een wassen neus en diens verplichtingen worden niet nageleefd. Mensen met een beperking lopen nog te vaak tegen praktische belemmeringen aan: gebouwen zonder lift of toegankelijke ingang, kruispunten zonder rateltickers of toiletten die niet bruikbaar zijn voor rolstoelgebruikers. Dit leidt tot uitsluiting, en dat is onacceptabel. Ook verschaft de gemeente via de WMO (Wet maatschappelijke ondersteuning) nog te vaak niet de middelen waar mensen recht op hebben en duren de procedures te lang. De mens moet weer centraal gesteld worden, niet de kosten.

- **Betere toegankelijkheid van openbare gebouwen zoals sportvoorzieningen, culturele instellingen en stembureaus.**
- **Uitbreiding blindengeleidelijnen en rateltickers bij kruispunten.**
Bewustwordingscampagne: om mensen duidelijk te maken dat blindegeleidelijnen niet geblokkeerd mogen worden.
- **Meer toegankelijke openbare toiletten, ook voor mensen in een rolstoel, inclusief toegankelijke toegangsmechanismen.**
- **Toegankelijkheidsstoets bij besluitvorming: toegankelijkheid krijgt hoge prioriteit. Ervaringsdeskundigen worden structureel geraadpleegd en evaluaties openbaar gedeeld.**
- **Liften en roltrappen in publieke gebouwen en openbaar vervoer moeten altijd functioneel zijn.**
- **Prikkelarme dienstverlening voor mensen met neurodiversiteit.**
- **Gemeentelijke websites zijn volledig bruikbaar voor mensen met visuele of auditieve beperking.**
- **Meer toegankelijke speeltuinen voor kinderen met een beperking.**
- **Het inperken van elke vorm van validisme, inclusief toetsing op de arbeidsmarkt, de woningmarkt en in de inrichting van de openbare ruimte.**

- **De kennis over het VN-verdrag Handicap moet verbeteren en meegenomen worden in alle wetgeving en beleidskeuzes. Dit betekent betere voorlichting, een centrale positie voor patiëntenorganisaties en controle op de naleving van het verdrag. Onderzoek van het College van Rechten voor de Mens wijst uit dat er te weinig kennis is bij ambtenaren en beleidsmakers over de grondbeginselen van het VN-verdrag Handicap, dit moet veranderen.**
- **Het regiovervoer moet beter want iedereen heeft recht op betrouwbaar vervoer in de stad. De wachttijden zijn nu te lang en de taxi onbetrouwbaar. Er komen al jaren structureel te veel klachten over binnen. Deze klachten moeten beoordeeld worden door een onafhankelijk orgaan, dat erop toeziet dat het vervoer ook daadwerkelijk verbetert en slachtoffers gecompenseerd worden bij slechte dienstverlening of fouten.**

2. Armoede bestrijden met systeemverandering

In Den Haag leven naar schatting minimaal 28.000 huishoudens met problematische schulden. In sommige wijken leeft zelfs een op de vijf kinderen onder de armoedegrens. Om een leefbaar inkomen te kunnen verzamelen, moeten mensen in armoede een beroep doen op veel verschillende regelingen, in sommige gevallen 23 of meer. Deze regeldruk om een leefbaar inkomen bij elkaar te schrapen leidt tot onnodige stress en gebrek aan overzicht. Het dwingt mensen in een overlevingsstand en zorgt ervoor dat zij niet volledig mee kunnen doen in de samenleving. De Haagse Stadspartij staat voor een stad waar iedereen mee kan doen en daar voldoende (financiële) middelen voor heeft.

Toegang tot ondersteuning moet makkelijker

Iedereen moet kunnen meedoen in de stad, ongeacht inkomen of situatie. Huidige regelingen zijn vaak ingewikkeld, worden niet volledig gebruikt, en sluiten mensen uit. Daarom zetten wij in op eenvoudige, toegankelijke en automatische ondersteuning: van cultuur, sport en onderwijs tot energie, vervoer en zorg.

- **We behouden de 150% norm voor regelingen als de Ooievaarspas.**
- **Ondersteunende regelingen zoals de Ooievaarspas worden waar mogelijk automatisch toegewezen.**
- **De Ooievaarspas wordt beschikbaar gesteld voor ongedocumenteerden.**
- **Mogelijkheden tot cultuur- en sportparticipatie worden ook beschikbaar gesteld voor zorgjongeren die door een gebrek aan financiële middelen uitgesloten zijn van dit soort activiteiten.**
- **In alle kwetsbare wijken komt een sporttuin naar voorbeeld van de Haagse Sporttuin in de Schilderswijk, waar een divers aanbod van culturele en sportactiviteiten beschikbaar is**
- **Voor ouderen met een laag inkomen zet de gemeente in op het verlagen van de drempels tot maatschappelijke participatie en het voorkomen van eenzaamheid. Er**
- **moet voldoende en cultureel divers aanbod zijn aan leuke gratis activiteiten voor deze doelgroep.**
- **Extra aanbod van cultuur sensitieve activiteiten, zorg en welzijn voor de snel groeiende groep ouderen van kleur.**
- **Er is in Den Haag nog steeds energiearmoede. Er komt een actieprogramma om mensen te helpen een normaal bestaan te kunnen leiden zonder zorgen over energiekosten.**
- **We bestrijden vervoersarmoede door het invoeren van gratis openbaar vervoer.**
- **De zorgverzekering via de gemeente wordt uitgebreid. De anticonceptiepil en andere voorbehoedsmiddelen nemen we hierin op.**

- **Menstruatiermoede beperkt mensen die menstrueren in hun dagelijks leven. Er wordt laagdrempelig, online, de mogelijkheid geboden om pakketten met menstruatieproducten aan te vragen die aan huis worden bezorgd.**
- **Een smartphone, computer en internet abonnement zijn basisbehoeften waar nog geen regelingen en subsidies voor zijn, die voeren wij in.**
- **Den Haag stelt regelingen in voor inboedelverzekeringen, aansprakelijkheidsverzekering en uitvaartverzekering.**
- **Regelingen als de Winterkledingpas en de Schoolspullenpas worden vervangen door een regeling waarbij mensen geld ontvangen in plaats van passen die alleen bij specifieke winkels te gebruiken zijn.**
- **De gemeente regelt gratis noodpakketten voor mensen die recht hebben op een ooievaarspas.**
- **Herindexering van leefgeld op basis van inflatie, bij mensen die onder bewind staan, mensen die in budgetbeheer zijn, in een minnelijk of wettelijk schuldsaneringstraject zitten, en eventuele andere groepen die van standaard berekend leefgeld afhankelijk zijn.**
- **De grens voor toegang tot aanvullende bijstand gaat omhoog naar 150% van de bijstandsnorm. Er blijft maatwerk en een individuele beoordeling voor mensen boven deze norm.**
- **De gemeente helpt via de brede ondersteuning Hagenaars die slachtoffer zijn van het toeslagenschandaal. Het is veel ouders niet bekend welke mogelijkheden tot ondersteuning er zijn. Er komt een duidelijk overzicht met voorbeelden van waar slachtoffers via de brede ondersteuning aanspraak op kunnen maken.**
- **Er komt een fietsregeling voor iedere Ooievaarspashouder.**

Niemand moet blijven zitten met schulden

Schulden mogen niemand het leven onmogelijk maken. Wij kiezen voor een mensgerichte aanpak waarbij mensen niet worden weggezet of op straat gezet, maar echt geholpen worden.

- **De aanpak van schulden pakken we grondig en menselijk aan. Huisuitzetting van mensen kan nooit een oplossing zijn. Om dit te voorkomen werkt de gemeente samen met woningcorporaties, zorgverzekeraars en nutsleveranciers.**
- **Experimenten waarbij de gemeente schulden overneemt worden gecontinueerd.**
- **Schuldhulpverleners dienen alle ruimte te krijgen om hun werk goed te kunnen doen. Het doel is om schulden en oplopende kosten te voorkomen.**

- **We zetten in op extra personeel voor de schuldhulpverlening.**
- **Wanneer draagkracht berekend wordt bij een aanvraag voor bijzondere bijstand, gaat de gemeente hoge huurkosten meerekenen.**

Voedselzekerheid

De Haagse Stadspartij vindt dat iedereen toegang moet hebben tot gezond en voldoende voedsel. Hoewel vanuit het rijk geregeld zou moeten zijn dat iedereen voldoende inkomen heeft om zelf voedsel te kunnen kopen, is dat op dit moment helaas niet het geval en moet de gemeente mensen hierbij ondersteunen. Wij vinden het belangrijk dat mensen in armoede hun waardigheid behouden en niet gedwongen worden om in rijen te staan bij de voedselbank. Ook moet het verstrekte voedsel aansluiten bij het dieet van de ontvanger en willen wij dat mensen de vrijheid hebben om zelf te kiezen wat zij eten.

- **Het vervangen van alle uitgiftepunten van de voedselbank door het supermarktmodel, waar mensen met een tegoedpas zelf hun boodschappen kunnen uitkiezen.**
- **Minimaal één uitgiftepunt, naar supermarktmodel, in elke wijk.**
- **Bij berekening van het besteedbaar inkomen om te kijken of men recht heeft op de voedselbank, wordt het maximale vermogen gelijkgesteld aan de normen voor aanvullende bijstand. Ook worden de werkelijke kosten van internet- en telefoonabonnementen en de zorgkosten voor het hele gezin inclusief eventuele eigen risico-kosten gerekend in plaats van een gemiddelde.**
- **Ook dakloze mensen krijgen recht om voedsel te halen bij deze wijksupermarkten.**

9

Bestaanszekerheid en humaan beleid

Menselijkheid moet voorop staan bij de ondersteuning van mensen met een laag inkomen, een uitkering of met schulden. Boetes en mogelijke terugvorderingen bij kleine fouten in aanvragen, dragen bij aan bestaansonzekerheid. De gemeente moet uitgaan van vertrouwen.

- **Beleid dat erop gericht is mensen weer aan een baan te helpen, in plaats van het alleen maar bestraffen van het overtreden van regels.**
- **Afschaffing en geen handhaving van de kostendelersnorm.**
- **Meer kansen voor anders geschoolden door vakopleidingen aan te bieden.**
- **Individuele aanpak en betrokkenheid centraal bij de medewerkers vanuit de gemeente.**

- **Geen gebruik van algoritmes bij opsporing van fraude.**
- **Afschaffing van de sociale recherche.**

3. Economie voor mensen en niet voor winst

Het economische beleid van de gemeente Den Haag moet op de schop. We richten ons op een duurzame, circulaire en reële economie. Dit betekent dat het stimuleren en aantrekken van fossiele bedrijven of bedrijven die alleen maar geld rondpompen stopt. Het economische beleid past zo bij ons streven naar een klimaatneutrale en rechtvaardige stad waarbij de sterkste schouders de grootste lasten dragen.

- **Bij alle ondersteuning vanuit de gemeente maken we afspraken over baanzekerheid en een minimumloon van €16,- per uur.**
- **Bij het aantrekken van bedrijven, congressen en evenementen letten we op hun klimaatimpact, impact op de mensenrechten en werkgeverschap. We bieden alleen ondersteuning als er sprake is van werkgelegenheid (waaronder ook stages e.d.) waarbij minimaal €16,- per uur betaald wordt en er baanzekerheid is.**
- **Toeristische initiatieven mogen alleen plaatsvinden als er sprake is van duurzame ontwikkeling, baanzekerheid, en een minimumloon van €16,- per uur.**
- **Geen uitbreiding congrescentrum, zet in op binnenlandse evenementen.**
- **We kopen lokaal in en investeren in het ontwikkelen van open source producten.**
- **Hotelstop in de hele stad: de komende 4 jaar komen er geen nieuwe hotels of Short Stay woningen bij.**
- **Nieuwe bedrijvigheid staan we pas toe als de beoogde werkgever voldoende personeel inclusief huisvesting geregeld heeft en de bedrijvigheid van toegevoegde waarde is.**
- **We zetten in op het stimuleren van de wijk economie.**
- **We zorgen voor betaalbare bedrijfsruimtes.**
- **Ondersteuning aan kleine ondernemers bij invoering zero emissie zone: met subsidies en expertise voor aanschaf van een nieuwe bedrijfswagen en andere manieren van werken.**
- **Sekswerk is werk en dient ook zo behandeld te worden door de overheid. We stimuleren initiatieven voor zelforganisatie en zorgen, indien gewenst, voor goede ondersteuning voor sekswerkers die willen uitstappen.**
- **De gemeente stopt met de lobby voor gemeentelijk toezicht seksbedrijven (wgts) en beschermt de privacy van individuele sekswerkers.**
- **We behouden de (raam)werkplekken van sekswerkers zodat iedereen toegang blijft hebben tot een veilige werkplek.**

- **We zorgen dat de gemeente actiever signalen herkent van arbeidsuitbuiting en niet samenwerkt met bedrijven waar mensen uitgebuit worden.**
- **We gaan met (organisaties van) transgender personen en mannelijke sekswerkers in gesprek om voor hen veilige en goedkope werkplekken te creëren.**
- **Het aantal coffeeshops is nu ongelijk verdeeld over de stad, wat veel verkeersbewegingen en soms overlast met zich meebrengt. Wij willen de komende periode eindelijk stappen zetten om de coffeeshops beter over de stad te verspreiden. Daarnaast zijn wij vóór de legalisering van de kweek en handel in softdrugs.**
- **Nieuwe groepslocaties voor arbeidsmigranten gunnen we alleen op basis van sociale en maatschappelijke criteria. Daarbij stellen we ook eisen op het gebied van ontmoeting, cultuur en vrije tijd.**
- **Arbeidsmigranten kunnen in hun eigen taal bij de gemeente terecht voor ondersteuning en hulp.**
- **We blijven lobbyen bij het Rijk voor strengere regels op het gebied van uitzendwerk (invoering vergunningplicht uitzendbureaus), scheiding van bed en baan, én het belang van registratie in het BRP.**
- **We begrijpen dat de visserij al lange tijd belangrijk is voor Scheveningen. Tegelijk kiezen wij, vanwege het klimaat en het welzijn van dieren, niet voor een uitbreiding van de visserij in Scheveningen.**
- **De gemeente stimuleren aanbestedingstrajecten van software, digitalisering en ontwikkeling zo dicht mogelijk bij "huis" te houden. Zodoende het vermijden van afhankelijkheid van bijvoorbeeld de welbekende Amerikaanse diensten en programma's die persoonsgegevens verwerken en/of de data opslag hiervan buiten Nederland/Europa.**

4. Onderwijs: gelijke kansen voor alle kinderen en studenten

De Haagse Stadspartij vindt dat goed onderwijs een basisrecht is. De gemeente moet actief investeren waar dat nodig is, zorgen dat alle kinderen ondersteuning kunnen krijgen en discriminatie tegengaan: of het nu om schooladviezen, stages of acceptatie op school gaat. We willen een stad waar kinderen en jongeren zich kunnen ontwikkelen en waar scholen veilig en inclusief zijn. Ook voor studenten willen we dat Den Haag toegankelijk en betaalbaar is: zodat studenten kunnen focussen op hun studie en hun toekomst.

Gelijke kansen in elke wijk

Ieder kind moet een eerlijke en gelijke kans hebben op goed onderwijs. Het mag niet uitmaken of je opgroeit in Transvaal of in de Vogelwijk: goed onderwijs moet voor iedereen bereikbaar zijn. In de praktijk is dat nu niet zo. Kinderen krijgen door (onbewuste) vooroordelen nog steeds een lager schooladvies dan past bij hun capaciteiten. Ook het steeds groter wordende lerarentekort is niet evenwichtig over de stad verdeeld. Er is een samenhang in de kwaliteit van onderwijs en de welvarendheid van een wijk. Daarom wil de Haagse Stadspartij dat de gemeente investeert in het best mogelijke onderwijs voor de minder welvarende wijken.

- **Samenwerking met ouders, ouderorganisaties en scholen om kansenongelijkheid al op jonge leeftijd aan te pakken, zodat kinderen hun talenten volledig kunnen benutten.**
- **De gemeente moet investeren in het onderwijs in de wijken waar de achterstanden groot zijn zoals Escamp, Laak, Zuidwest en Transvaal.**
- **Er komt een einde aan het meenemen van de thuissituatie van kinderen bij de schooladvisering. Zaken als het opleidingsniveau, de financiële status en de achtergrond van ouders mogen niet meewegen in deze besluitvorming.**
- **Er komt een concreet plan tegen onderadvisering en het onafhankelijk loket waar ouders vermoedens van onderadvisering kunnen melden en gratis ondersteuning kunnen krijgen wordt uitgebreid en beter gepromoot.**
- **Er komt een gratis toegankelijk netwerk van kundige huiswerkbegeleiding op op primaire en middelbare scholen. Vooral gericht op kinderen uit lagere inkomensgroepen zodat voor iedere kind bijles toegankelijk is. De gemeente moet voor dit doel samenwerken met onderwijs- en aanverwante instanties en meer budget vrijmaken.**
- **Ook nieuwkomers en statushouders verdienen gelijke kansen in het Haagse onderwijs. De gemeente werkt samen met scholen en jeugdhulp om structurele ondersteuning, nazorg en meertalig onderwijs mogelijk te maken.**
- **Speciaal aanbod in de vorm van kunst, sport, filosofie, maatschappijleer en techniek wordt verder gestimuleerd, voor alle kinderen en alle scholen.**

- **Uitbreiding van het Haags scholierenfonds: ieder kind zonder rijke ouders krijgt ook toegang tot muzieklessen, sport en culturele activiteiten.**
- **De gratis buitenschoolse opvang wordt uitgebreid naar 36 uur per week.**
- **Volwaardige openbare Havo / Vwo school in Escamp en een vwo-school in Zuidwest.**
- **Inclusief onderwijs wordt meegenomen in de planvorming van huisvesting en wijkontwikkeling.**
- **Wij willen dat scholen, waar 30% van de kinderen recht hebben op een ooievaarspas, alsnog extra ondersteuning van de gemeente krijgen. Zodat ook zij voldoende buitenschoolse activiteiten kunnen aanbieden.**
- **Het weer instellen van schoolzwemmen op de basisschool.**

Tegen elke vorm van discriminatie

Iedere leerling en student moet veilig en inclusief onderwijs krijgen, met aandacht voor diversiteit, gelijke kansen en historische context.

- **Stagebedrijven die zich schuldig maken aan stagediscriminatie krijgen geen opdrachten meer van de gemeente en verliezen hun subsidies.**
- **Onderwerpen als gender en seksualiteit, mensenrechten, racisme en het koloniaal verleden krijgen aandacht op school.**
- **De gemeente investeert in professionalisering van docenten, zodat zij racisme, historische ongelijkheid en het koloniaal verleden goed en inclusief kunnen behandelen.**
- **We verankeren het koloniaal en slavernijverleden in alle Haagse onderwijsprogramma's. Dit gebeurt in samenwerking met lokale experts, nazaten, en onderzoekers.**
- **De gemeente spreekt basis- en middelbare scholen actief aan op hun wettelijke plicht om LHBTIQ+-acceptatie te verbeteren. Vanuit de gemeente wordt er (financiële) steun en begeleiding aangeboden: om de acceptatie te verbeteren, het pesten van LHBTIQ+-jeugd aan te pakken en meer te letten op huiselijk geweld bij deze jongeren.**
- **De wachtlijsten voor het speciaal onderwijs dienen verkleind te worden. Veel kinderen moeten nu noodgedwongen in het regulier onderwijs mee zien te komen.**
- **Leerlingenvervoer wordt afhankelijk van de noodzaak, niet van de leeftijd.**
- **Er komt een speciale aanpak voor thuiszitters zodat kinderen niet meer tussen wal en schip vallen.**

De stad als campus: ruimte voor studie, debat en welzijn

Den Haag is een groeiende studentenstad. Er komen jaarlijks steeds meer mbo-, hbo- en universitaire studenten naar de stad. Dit is een verrijking voor Den Haag: het brengt talent, nieuwe ideeën en meer leven in de stad. Maar we willen wel een studentenstad waar iedereen, ongeacht portemonnee, postcode of achtergrond, kan studeren, leren en zichzelf ontwikkelen.

- **Debat en protest: de gemeente spreekt onderwijsinstellingen aan op hun verantwoordelijkheid voor het faciliteren van debat en protest. En maakt afspraken over de privacy van studenten en hoe de instellingen daarmee omgaan.**
- **Toegankelijke studieplekken: de gemeente zorgt ervoor dat de gebouwen van de Universiteit Leiden ook beschikbaar zijn voor zelfstudie door andere studenten.**
- **Psychologische ondersteuning: toegankelijke psychologische hulp op het voortgezet onderwijs, mbo's, hbo's en universiteiten, bijvoorbeeld door het inzetten van psychologen op de onderwijsinstellingen.**

5. Toegankelijke, eerlijke en inclusieve zorg

Iedereen moet toegang hebben tot goede zorg en ondersteuning, ongeacht leeftijd, inkomen of achtergrond. De gemeente zorgt ervoor dat zorg dichtbij is, eerlijk wordt verdeeld en aansluit bij wat mensen echt nodig hebben. Wij zetten in op vraaggerichte zorg, welzijn voor iedereen en een jeugdzorg die menselijk, transparant en effectief is.

Vraaggerichte zorg met ruimte voor maatwerk

De gemeente moet de regie nemen over de zorg. Er is een wildgroei aan zorgaanbieders, waardoor er te veel geld verloren gaat aan bijzaken en de focus niet meer ligt op expertise. Op dit moment is marktwerking nog steeds leidend binnen de zorgverlening, waar het budget van de gemeente de bepalende factor is in plaats van de zorgbehoefte van de burger. Wij willen een centrale, vraaggerichte zorgverlening met ruimte voor maatwerk.

- **Er komt een wijkgerichte zorgverlening met weinig bureaucratie zodat er ingezet kan worden op kwaliteit en laagdrempeligheid.**
- **Een te groot deel van het budget voor zorg gaat niet naar de zorg zelf, maar naar het beheren en coördineren van de zorgverlening. Door overbodige managementlagen te verwijderen kan er meer worden geïnvesteerd in de zorg zelf.**
- **De taken van de bestaande cliëntondersteuner worden uitgebreid: iedereen met een zorgvraag krijgt een cliëntondersteuner die mensen bijstaat vanaf het moment van aanmelding tot aan het moment dat de zorg niet meer nodig is.**

16

Ongelijkheid in de zorg aanpakken

De ongelijkheid in de zorg moet worden aangepakt. Het mag niet zo zijn dat er per wijk een verschil in de kwaliteit van leven of gezondheidszorg is. Echter is dat nu helaas wel de realiteit.

- **Wijken met de meeste gezondheidsachterstanden, zoals de Schilderswijk, Transvaal, Escamp en Duindorp, krijgen extra geld voor uitvoering van het beleid om gezondheidsachterstanden tegen te gaan.**
- **Racisme en discriminatie in de zorg worden actief bestreden. Er moeten meer trainingen binnen de zorg op inclusie en bejegening komen. Instellingen moeten actief hierop toezien en waar nodig aangifte doen. De gemeente gaat alleen in zee met zorgaanbieders die dit naleven.**
- **Er moet een goede klachtenprocedure komen voor discriminatie en racisme in de zorg. Dit zal gebeuren in samenwerking met Bureau Discriminatiezaken en met andere instanties die hierin deskundigheid hebben.**

- **Zorgaanvragen moeten in principe 'face to face' plaatsvinden. Als mensen hier geen behoefte aan hebben kunnen zij dit aangeven en de aanvraag online regelen. Dit is een drempelverlagende maatregel die ervoor zorgt dat iedereen gemakkelijk zelf zijn aanvragen kan regelen.**
- **Er moet een Haagse tolkentelefoon komen voor de zorg. De gemeente moet budget creëren voor tolken om zo de druk op zorgverleners te verminderen.**
- **Onafhankelijke cliëntondersteuning (spreekuren bij zelforganisaties e.d.) wordt door de gemeente gesubsidieerd. Er moet een regisseur komen die overkoepelend zicht heeft op de processen die er lopen.**
- **Ongedocumenteerden hebben net zoals iedereen recht op zorg: de gemeente investeert in betere toegankelijkheid van de zorg voor deze doelgroep.**
- **De Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) moet beter uitgevoerd en gestroomlijnd worden. Te veel mensen moeten een bittere strijd leveren voor de middelen die zij nodig hebben om een menswaardig leven te leiden. De aanvraagprocedures zijn te lang, de nadruk wordt niet gelegd op de mens maar op de kosten, en veel gehandicapte en chronisch zieke mensen raken hierdoor geïsoleerd, ontmenselijkt en kunnen niet meedraaien in de maatschappij**
- **De eigen bijdrage voor de WMO-voorzieningen moet naar draagkracht (inkomensafhankelijk) worden toegekend.**
- **Eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid worden als uitsluitingsgrond bij het toekennen van WMO-aanvragen losgelaten.**

Welzijn door de stad zelf

Welzijn heeft een belangrijke functie in onze maatschappij. In een grote stad als Den Haag is toegankelijk en vraaggericht welzijnswerk van groot belang. Toch wordt er te veel ingeleverd op het welzijnswerk. Bij de recente gunning van welzijn is een groot deel van de subsidie gegaan naar een organisatie die nog niet actief is in Den Haag. De Haagse Stadspartij vindt dat ongewenst en zal de uitrol kritisch blijven volgen.

- **Bij nieuwe gunningen worden kleine organisaties volwaardig meegenomen in de criteria.**
- **Welzijnsinstellingen moeten vraaggericht werken.**
- **Er moet meer aandacht komen voor laaggeletterdheid, digitale vaardigheid, en het bestrijden van eenzaamheid.**
- **Ook voor ouderen moeten er meer specifieke programma's opgezet worden waarbij aan de behoeften van Haagse ouderen wordt voldaan. Met name aan de behoefte van de vergrijzende groep ouderen van kleur.**

- **Vrouwenemancipatie moet zo veel mogelijk gestimuleerd worden. Dit kan door initiatieven vanuit vrouwen beter te ondersteunen, begeleiden en verduurzamen. Ook komt er een expertisecentrum feminisme.**
- **Meer aandacht en budget voor het jongerenwerk. Veel biculturele jongeren hebben te maken met uitsluiting en racisme. Jongerenwerkers moeten niet inzetten op het sussen van de zorgen van jongeren in deze diverse stad, maar dit adresseren bij beleidsmakers.**
- **Ontmoetingsplekken vervullen een belangrijke taak in de wijken en in het bijzonder in Den Haag Zuidwest. Daar zijn nu 12 vanuit de regiodeal gefinancierde ontmoetingsplekken die een essentiële rol hebben in de bevordering van de sociale samenhang in de wijken en de verhoging van het welzijn van de bewoners. Die financiering loopt op 31 december 2026 af. De gemeente Den Haag dient zich in te zetten voor een structurele financiering van deze onmisbare welzijnsvoorzieningen.**

Elk kind verdient veiligheid, zorg en levensgeluk

De jeugdzorg in Den Haag is sinds 2024 ondergebracht bij twee grote organisaties: Kracht en Rondom jou. De gemeente heeft te weinig zicht op hoe deze organisaties werken. Er is personeelstekort, groot verloop van personeel en nog steeds zijn er lange wachtlijsten. Het college heeft daarnaast lange tijd volgehouden zonder beschikkingen te willen werken, omdat dat administratieve rondsloep voorkomt. De Haagse Stadspartij heeft altijd gezegd dat dit tegen de wet is, omdat mensen bij een overheidsbeslissing altijd in bezwaar moeten kunnen gaan. In 2025 heeft het college na druk van buitenaf een alternatieve aanpak voorgesteld. De Haagse Stadspartij vindt dat iedereen een beschikking moet krijgen en recht heeft op onafhankelijke ondersteuning bij vragen of klachten. Ook mogen geld en het besparen van kosten, nooit leidend zijn waar het gaat om de mentale en fysieke gezondheid, en het levensgeluk van kinderen.

18

- **Iedereen moet een echte beschikking krijgen (en dus niet zoals nu, het gezinsplan als beschikking gebruiken).**
- **Wachtlijsten moeten worden weggewerkt.**
- **Noodprocedure voor acute problemen die niet kunnen wachten.**
- **Klachtenloket bij gemeente voor als Kracht en Rondom jou bij klachten te langzaam werkt.**
- **Definitief stoppen met ABA behandelingen.**
- **De jeugdbudsmans vragen om een jaarlijkse rapportage over de jeugdzorg.**
- **We zorgen dat de Big 5 (huisvesting, inkomen, zorg, netwerk, school en/of werk) op orde is voordat jongeren worden losgelaten uit de jeugdzorg.**

6. Nacht en cultuur voor iedereen

De Haagse Stadspartij wil dat de stad veel meer ruimte geeft aan jonge makers en aan de nacht. Wij willen een stad die leeft – overdag en 's nachts - en waar iedereen welkom is.

Cultuur is een van de belangrijkste hoekstenen van de Haagse samenleving. Zonder cultuur verliest een stad haar identiteit, creativiteit en levendigheid. Den Haag kan dus niet zonder cultuur, maar moet het vaak nog wel zonder doen. De cultuursector heeft te maken met oplopende tekorten door sterk gestegen prijzen en achterblijvende inkomsten. Met name de grote instellingen zitten er comfortabel bij terwijl de kleine instellingen vechten om overeind te blijven. Juist in die omgevingen ontstaan en ontwikkelen subculturen zich, en er is geen cultuur zonder subcultuur.

De Haagse Stadspartij wil de komende vier jaar extra aandacht besteden aan het Haagse nachtleven. Zowel de veiligheid als de toegankelijkheid staat onder druk en de nacht moet niet doodbloeden. Het is belangrijk dat kunst en cultuur toegankelijk en betaalbaar zijn voor iedereen en dat jongeren en nieuwe makers ruimte krijgen om zich te ontwikkelen.

Cultuur: betaalbaar, divers en toegankelijk

Kunst en cultuur zijn onmisbaar voor welzijn, kansengelijkheid en persoonlijke ontwikkeling. Juist voor mensen met een kleine portemonnee moet cultuur dus toegankelijk en betaalbaar zijn. Bibliotheken, buurthuizen, podia en nachtclubs zijn plekken waar iedereen mee kan doen – ongeacht inkomen. Toch gaat nog steeds het grootste deel van het cultuurbudget naar de grote (witte-) instellingen, terwijl er te weinig steun is voor nieuwe initiatieven, jonge makers en projecten die de stad écht verbinden en een afspiegeling vormen van het Haagse leven en haar diversiteit.

Cultuur moet laten zien wie Den Haag werkelijk is: jong, divers en bicultureel. En ook mensen met weinig geld moeten kunnen meedoen. Cultuur is geen luxe, het is een recht.

19

- **Het cultuurbudget structureel met 22 miljoen euro omhoog zodat we in Den Haag evenveel investeren als in de rest van de grote steden. Dan zijn er eindelijk voldoende middelen beschikbaar om jonge makers, grassroots-initiatieven en een divers cultureel aanbod te ondersteunen, naast de gevestigde instellingen.**
- **Extra geld vrijmaken voor cultuureducatie en -participatie vanuit vernieuwende, cultureel diverse instellingen en broedplaatsen zodat er een breder aanbod komt, wat beter aansluit op verschillende doelgroepen.**
- **Den Haag kan in 2033 alleen culturele hoofdstad worden als dit niet ten koste gaat van het cultuurbudget zelf, maar volledig betaald wordt uit het citymarketing budget. Ook moeten de cultuurankers, grassroot initiatieven en kleinere instellingen vanaf de start inhoudelijk betrokken worden bij de invulling van dit project.**
- **De gemeente gaat investeren in nieuwe culturele plekken waar jongeren zelf cultuur kunnen beleven en maken. Dit doen we met speciale aandacht voor spreiding over de hele stad.**

- **Het cultuuraanbod is onvoldoende representatief voor de diversiteit aan culturen in de stad. Hier ligt een grote verantwoordelijkheid bij de huidige culturele instellingen voor de invulling van de 4 P's (Personeel, Publiek, Programmering en Partners).**
- **In alle stadsdelen moet meer ruimte komen voor makers met een diverse achtergrond. Hier wordt geld voor vrijgemaakt.**
- **Culturele en sociale initiatieven moeten vanaf het begin betrokken worden bij stadsontwikkeling, zodat de stad niet alleen gebouwd wordt voor stenen, maar ook door mensen.**
- **Tijdelijke projecten die iets waardevols toevoegen in antikraakpanden verdienen erkenning, in plaats van dat ze worden weggezet als vervangbaar. Wij zetten in op verduurzaming van deze initiatieven.**
- **Het actief betrekken van en inspraak geven aan kleine en grassroots initiatieven. Het Meerjarenbeleidsplan (MJB) moet een betere plek reserveren voor grassroots projecten, zodat kleine initiatieven de kans krijgen om te groeien en zichtbaar te blijven.**
- **De Amerikaanse ambassade moet een permanente culturele bestemming krijgen, met een duidelijke focus op hedendaagse en moderne kunst.**
- **Bij het uitwerken van de plannen voor het nieuwe filmhuis Helena wordt een duidelijke eis opgenomen: de huidige broedplaatsen en de dakkas in het pand moeten behouden blijven, zodat makers en creatieve initiatieven hun plek kunnen houden en verder kunnen groeien.**
- **Het Kunstmuseum krijgt een depot elders in de stad. Het pand verkeert in verval en het depot is lek en aangetast door schimmel. Er moet incidenteel geld worden vrijgemaakt voor een nieuwe klimaatinstallatie op de huidige locatie. Werkzaamheden moeten bij het 100-jarig bestaan in 2035 zijn afgerond.**
- **In de collectie van het Kunstmuseum bevindt zich roofkunst. Deze kunst moet teruggegeven worden aan de oorspronkelijke eigenaren om historisch onrecht te erkennen en culturele waardigheid te herstellen.**
- **De Besturing wordt het cultuuranker van de Binckhorst.**
- **Er komt een vaste locatie voor Cultuuranker Podium NOORD in Haagse Hout.**
- **Popradar wordt ontwikkeld tot een broedplaats, waarbij het in handen komt van de muzikanten zelf die het programma en de koers bepalen. Popradar wordt het cultuuranker van Loosduinen, in lijn met de cultuurvisie 2033 'elke wijk een cultuuranker'.**
- **Den Haag zet het broedplaats- en vrijplaatsbeleid met volle kracht voort.**

De nacht: ruimte voor ontmoeting en creativiteit

De nacht hoort bij cultuur. Het is de plek waar mensen elkaar ontmoeten, waar nieuwe muziek en kunst ontstaan, en waar jongeren – zeker met een biculturele achtergrond – zichzelf kunnen laten zien. Een stad met stille straten en gesloten deuren is geen levende stad. Den Haag is een stad vol talent en creativiteit, maar jongeren krijgen vaak niet de ruimte om dat te laten zien. Vooral 's nachts is er te weinig te beleven, waardoor steeds meer jongeren inspiratie en energie zoeken in andere steden. Dat is een gemiste kans. Een stad die niet investeert in haar jeugd, investeert niet in haar eigen toekomst.

- **Wij staan volledig achter de uitgebreide Nachtvisie van de gemeente. Het is essentieel dat hierin structureel geld wordt vrijgemaakt voor bewoners die overlast ervaren in de uitgaanskernen. Alleen zo kan het nachtleven blijven bloeien, terwijl de leefbaarheid voor omwonenden wordt gewaarborgd.**
- **Het popdistrict rond Grote Markt, Prinsegracht en Paviljoensgracht wordt verder uitgebreid.**
- **Er moet serieus onderzocht worden of leegstaande panden een functie kunnen krijgen voor het nachtleven en de nachtcultuur van de stad.**

Clubs die zich schuldig maken aan discriminerend deurbeleid worden aangepakt: na drie meldingen gaat de deur dicht en blijft de club een maand gesloten.

- **De Nachtraad moet structureel erkend en ondersteund worden, zodat de nacht eindelijk een serieuze stem krijgt in het beleid.**
- **Er moet een nulmeting komen van de Haagse nacht, zodat duidelijk wordt wat er leeft, wat er ontbreekt en waar behoefte aan is.**
- **Het nachtelijke openbaar vervoer wordt gratis van Loosduinen tot Leidschenveen.**
- **We introduceren het 'Haagse Uurtje', waarmee het nachtleven in de breedste zin een aantal keer per jaar een aanvraag mag doen om een uur langer open te blijven.**
- **We willen meer spreiding van culturele (nacht-)activiteiten door de stad.**
- **De nieuwe locatie van PIP (Inter-city) moet permanent worden.**

Erfgoed: beschermen wat Den Haag uniek maakt

Den Haag moet zuinig zijn op haar erfgoed en beeldbepalende gebouwen. Het uitgangspunt is altijd renovatie in plaats van sloop. De komende jaren moeten naast monumenten ook beeldbepalende gebouwen worden beschermd.

**Duidelijke
Taal.**

- **Een programma waarin een diverse groep bewoners vanuit alle wijken en sociaaleconomische en culturele achtergronden, inventariseert welke beeldbepalende gebouwen en plekken extra aandacht verdienen.**
- **Aanwijzen Post65 monumenten, inclusief SOZA gebouw van Hertzberger.**
- **Aanwijzen voormalig Joegoslavië tribunaal als erfgoed van internationaal belang.**
- **Beschermen Weigeliaplein als gemeentelijk monument.**
- **Bescherming Mariahoeve als beschermd stadsgezicht wordt afgerond.**
- **Verbeteren toezicht en handhaving welstand.**

7. Internationale solidariteit en recht op demonstratie

Als stad van vrede en recht dragen wij een grote verantwoordelijkheid om deze waarden ook daadwerkelijk uit te dragen, zowel nationaal als internationaal. Het is daarom essentieel dat onze beleidsvoering op het gebied van demonstratierecht en internationale solidariteit aansluit bij deze kernwaarden.

Demonstreren: democratisch recht dat gefaciliteerd moet worden

De vrijheid om te demonstreren is een hoeksteen van onze democratie. Juist in Den Haag – de stad van vrede en recht – hoort ruimte te zijn voor geluiden uit de samenleving. Toch is het huidige demonstratiebeleid zeer restrictief en zelfs in strijd met nationale en internationale regelgeving. Het is onacceptabel dat bepaalde gebieden bij voorbaat worden uitgesloten voor statische of bewegende demonstraties, zoals marsen door de stad. Een stad die wereldwijd bekendstaat als centrum van internationale rechtspraak moet openstaan voor meningsuiting en protest, niet terugschrikken voor zichtbaarheid ervan. Daarnaast zien we dat het optreden van politie, gemeente en Openbaar Ministerie regelmatig wisselvallig is. De ene keer is vrijwel alles toegestaan, de andere keer bijna niets. Deze selectiviteit zorgt voor rechtsonzekerheid, scheidt wantrouwen en ondermijnt het vertrouwen in de democratische rechtsstaat. Wij kiezen voor een demonstratiebeleid dat vrijheid beschermt en inzet op dialoog en de-escalatie – niet op ontmoediging en beperking. Demonstreren is geen risico dat voorkomen moet worden, maar een democratisch recht dat gefaciliteerd moet worden.

23

- **De-escalierend en faciliterend optreden van politie en de gemeente als uitgangspunt bij demonstraties.**
- **Wegblokkades zijn een legitiem middel van protest en moeten door de autoriteiten mogelijk worden gemaakt, zoals ook internationaal recht en Amnesty aangeven.**
- **Ruimte voor muziek en creatieve expressie, zolang veiligheid en orde gewaarborgd blijven.**
- **Ruimte voor spontane en ludieke acties die het publieke debat levendig houden.**
- **Het opnieuw mogelijk maken van demonstraties in kernwinkelgebieden, zodat protest zichtbaar, toegankelijk en hoorbaar is voor iedereen.**

Den Haag: solidair met de wereld

Als stad willen wij ook solidair zijn met de rest van de wereld en bijdragen aan een rechtvaardige en vreedzame internationale samenleving. Door deze keuzes maken wij onze stad niet alleen een plek van vrede en recht op papier, maar ook in de praktijk.

**Duidelijke
Taal.**

- **Geen publieke middelen besteden aan Security Delta of andere projecten gericht op militaire en surveillance-technologie.**
- **Geen investering in dual-use technologieën die zowel civiel als militair ingezet kunnen worden.**
- **Een strenge toetsing van al ons beleid op naleving van mensenrechten, zodat ons handelen in overeenstemming is met internationale verdragen en humanitaire principes.**
- **Het uitspreken tegen mensenrechtenschendingen wereldwijd, zoals de genocide in Palestina, Sudan en Congo, oorlog zoals in Oekraïne, de systematische onderdrukking van Koerden, en, de systematische onderdrukking en mishandeling van Oeigoeren in China.**
- **Het ondersteunen en erkennen van de strijd voor klimaatrechtvaardigheid van inheemse gemeenschappen in het Amazonegebied en de strijd van de Papua-gemeenschap.**
- **Voormalig Joegoslavië tribunaal als erfgoed erkennen en omvormen tot publiek toegankelijke plek.**

8. Goed bestuur en veiligheid zonder vooroordelen

Goed bestuur begint bij transparantie

Wil je als stadsbestuur dat de burgers je beslissingen vertrouwen, dan moet je daar ook open en aanspreekbaar over zijn. We willen daarom maximale transparantie. Ook staat de gemeente altijd open voor goede ideeën vanuit burgers. Door vroegtijdig bewonersinitiatieven of alternatieve plannen op te pakken wordt het resultaat beter en treedt er minder vertraging op.

- **De gemeente is niet de baas in de stad. Dat zijn de inwoners. Het is belangrijk om samen met de inwoners aan en in de stad te werken, op elk gebied. De gemeente toont in woord en daad oprechte interesse in hetgeen de bewoners naar voren brengen.**
- **De gemeente is zich bewust van haar voorsprong in kennis en informatie. Zij faciliteert daarom het inhuren van externe expertise als bewonersgroepen daarom vragen.**
- **We laten het huidige taalbeleid los. In een internationale stad als Den Haag zorgen we ervoor dat mensen ook in hun eigen taal geholpen kunnen worden.**
- **Democratie en de samenleving zijn gebaat bij sterke media. De gemeente investeert daarom in onafhankelijke (onderzoeks-)journalistiek.**
- **Gemeentelijke informatie is beschikbaar als open data (de gegevens zijn dan voor iedereen in te zien) tenzij dit echt niet kan.**
- **De gemeente bevordert transparantie van de partijfinanciering. Iedere schijn van belangenverstrengeling en corruptie moet worden voorkomen.**
- **Procedures zijn helder, begrijpelijk en toegankelijk. Met de wettelijke termijnen voor burgers wordt coulant omgegaan. De gemeente houdt zich aan de wettelijke termijnen zodat burgers weten waar ze aan toe zijn.**
- **De verschillende organen van de gemeente, zoals de welstand, het Haagse Initiatieven Team, de bezwarencommissie en de straatnamen- commissie, zullen openbaar toegankelijk zijn. Adviezen, openbare vergaderingen en uitspraken worden goed vindbaar gepubliceerd via de website.**
- **Er komt een loket waar bewoners terecht kunnen met hun initiatieven voor hun eigen wijk.**
- **De Haagse Stadspartij is tegen ondemocratische structuren zoals de Metropoolregio en het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden (voorheen H10). Deze extra bestuurslagen leggen geen democratische verantwoording af, en worden afgeschaft of belegd bij de provincie.**
- **Bij beslissingen die direct ingrijpen op het leven van bewoners hebben zij medebeslisrecht en direct recht op eventuele compensatieregelingen.**

- **De gemeente informeert bewoners tijdig, volledig en eerlijk, en laat dit niet over aan marktpartijen. Verder reageert de gemeente binnen duidelijk vastgestelde termijnen op vragen.**
- **De gemeente moet extra inspanningen leveren om alle belanghebbenden actief te betrekken, ook diegenen die bijvoorbeeld niet in staat zijn om op maandagavond om 19:30 in een zaaltje bij elkaar te komen.**

Veiligheid zonder vooroordelen

De Haagse Stadspartij vindt handhaving een middel, en geen doel op zich. De focus van de gemeente moet liggen op preventie, vertrouwen en gelijkwaardigheid, niet bij steeds meer repressie. Wij zijn dan ook geen voorstander van de uitbreiding van de handhavingscapaciteit.

Den Haag is een diverse stad en het is daarom belangrijk dat gezagsdragers zoals boa's de diversiteit van de stad vertegenwoordigen. Het is cruciaal dat mensen zich herkennen zodat de stap naar het doen van aangifte of een vraag om hulp makkelijker te maken is. We zien dat patriarchaal geweld, online beïnvloeding en radicalisering van jonge mannen toenemen. Dat vraagt om preventie, voorlichting en een stad die jongeren perspectief biedt, niet om harder optreden.

- **Alleen capabele agenten blijven in dienst. Agenten worden periodiek getoetst op hun kennis van wettelijke kaders, net zoals bij schietvaardigheid nu al gebeurt.**
- **Op de boulevard van Scheveningen en in het centrum zetten we bij drukke dagen jongerenwerkers in en zetten we in op verbinding in plaats van handhaving. Jongerenwerkers moeten niet worden ingezet om zorgen van jongeren weg te sussen, maar om deze te signaleren en actief onder de aandacht te brengen van beleidsmakers.**
- **Boa's die in contact komen met inwoners moeten een vooroordeel-test doen, gegeven door experts en ervaringsdeskundigen uit de Zwarte gemeenschap, gemeenschappen van kleur, en de LHBT+ gemeenschap. Waarbij ook aandacht is voor queerfobie, misogynie en vormen van victim blaming. De voor boa's/handhavers geldende integriteitsregels moeten zo worden aangepast dat boa's makkelijker ontslagen kunnen worden bij racisme en buitenproportioneel geweld.**
- **Er komt een aanvulling op de beroepscode voor boa's/politieagenten, met heldere regels over omgangsvormen en taalgebruik, die geldt voor het contact tussen boa's/politieagenten onderling en voor hun contact met burgers.**
- **Op het overtreden van de regels moeten eenduidige sancties staan, zoals berisping, schorsing en ontslag.**
- **Er dienen voor alle discriminatie-officieren, meldpunten en beleidsmedewerkers structureel trainingen en workshops aangeboden te worden op het gebied van antiracisme en antidiscriminatie door deskundigen uit de Zwarte gemeenschap, gemeenschappen van kleur en de LHBT+ gemeenschap.**

9. Wonen is een recht, geen verdienmodel

Den Haag heeft te maken met een woningnood. Voor jongeren en starters op de woningmarkt is het vrijwel onmogelijk om een woning te vinden. Maar ook voor doorstromers als groeiende gezinnen en mensen die na een scheiding een huis zoeken is er onvoldoende aanbod.

Deze wooncrisis is het gevolg van falend landelijk beleid. Voor het bijbouwen van woningen is Den Haag bovendien grotendeels afhankelijk van datzelfde landelijke beleid. Het voortdurend roepen dat er méér woningen moeten komen, zonder ingrijpende acties te ondernemen is daarom bijzonder ineffectief.

De woningmarkt heeft Den Haag in wurggreep. Veel partijen roepen dat de woningmarkt heeft gefaald, maar dat klopt niet. De woningmarkt faalt niet, de woningmarkt doet precies wat hij moet doen: het dienen van projectontwikkelaars en beleggers. De winsten zijn nog nooit zo hoog geweest. Maar voor bewoners betekent dit onbetaalbare huren, uitbuiting en een tekort aan betaalbare woningen.

Leegstand omzetten in volkshuisvesting

De Haagse Stadspartij kiest voor een radicaal ander woonbeleid. In Den Haag staan alleen al 20.000 woningen leeg. Ook vele bedrijfsruimten, winkels en kantoorpanden staan al jaren leeg; gebouwen die samen duizenden mensen weer onderdak zouden kunnen bieden. Leegstand in tijden van woningnood is niet uit te leggen, niet te accepteren en niet iets waarmee wij als stad genoeg nemen.

Wij willen leegstaande ruimtes omzetten in woningen voor uiteenlopende doelgroepen. Elke wijk heeft te maken met leegstand en de woningnood, daarom willen we binnen een jaar, 44 leegstaande panden in de 44 Haagse wijken omzetten naar allerlei vormen van sociale woningen met op de begane grond ruimte voor het stadsleven. De gemeente neemt het voortouw maar kiest de concrete invulling met de buurt.

27

De Haagse Stadspartij kiest voor een woonbeleid dat wél werkt voor bewoners en voor de stad: sociaal, duurzaam en eerlijk. Wonen is voor ons geen verdienmodel, maar een grondrecht. Wij willen een stad waar iedereen een thuis kan vinden, waar buurten niet uit elkaar groeien door segregatie en speculatie, waarin we rekening houden met beschermde stadsgezichten en vooral waar bewoners zeggenschap hebben over hun eigen leefomgeving. Dat vraagt om een radicaal andere manier van denken. Niet langer de markt leidend laten zijn, maar de gemeenschap. Niet de hoogste winst centraal, maar de hoogste maatschappelijke waarde: betaalbaarheid, duurzaamheid, en verbondenheid in de wijken. Het Haagse woonbeleid moet weer gaan over huizen als plekken om in te leven, niet als beleggingsobjecten.

- **Oprichting gemeentelijk woningbedrijf: de gemeente pakt zelf de regie bij aanpak leegstand en achterblijvende plannen.**
- **Meer sociale woningen in iedere wijk. Minimaal 50% sociaal bij projecten met meer dan 20 woningen.**
- **Splitsen onder strenge regels weer toestaan bij grote woningen, alleen per bouwlaag.**
- **Het kraakverbod wordt in Den Haag niet gehandhaafd.**

- **De gemeente voert een leegstandsheffing in voor leegstaande panden.**
- **De gemeente koopt leegstaande panden op ter bevordering van woonruimte.**
- **Leegstandsbeheer wordt vergunningplichtig met minimale bewonings- en gebruikseisen.**
- **Arbeidsmigranten verdienen volwaardige huisvesting en bescherming: nooit meer op straat gezet zonder hulp.**
- **Meer studentenwoningen. De stad maakt een actieplan voor studentenhuisvesting en voor jongerenhuisvesting en voert dit zo snel mogelijk uit.**
- **Sociaal-maatschappelijke organisaties en wooncoöperaties kunnen ontheffing krijgen van de opkoopbescherming.**
- **Meer woningen voor mensen met een beperking, onder meer door slim gebruik van leegstaand vastgoed.**
- **Erfpacht blijft: het kunnen verkrijgen van volle eigendom van de grond schaffen we af. Zo vloeit de waardestijging terug naar de samenleving.**
- **Meer zeggenschap voor bewoners, inclusief een "Right to Challenge" voor bijzondere gebouwen en plekken.**
- **Versoepeling van verkameringsregels, zodat bestaande ruimte beter benut kan worden.**
- **We ondersteunen bewoners actief als zij zelf woningen willen bouwen voor groepswonen, wooncoöperaties en andere innovatieve sociale woonvormen.**

Dakloosheid is een politieke keuze

De wooncrisis raakt iedereen die in Den Haag een woning zoekt. Een deel van de woningzoekenden heeft op dit moment wel al een dak boven hun hoofd, een ander deel niet of woont noodgedwongen in kwetsbare woonsituaties zoals couchsurfen of onveilige netwerken. In de afgelopen periode is er onomstotelijk en cijfermatig duidelijk geworden wat iedereen in de stad dagelijks al ziet. Dakloosheid is groot en groeit in Den Haag. Dit vinden wij onacceptabel; iedereen heeft recht op een eigen plek. Wanneer de gemeente dat niet aan iedereen kan geven heeft de overheid in een van haar belangrijkste taken gefaald. De prijs voor dat falen wordt dagelijks betaald door mensen die noodgedwongen buiten moeten slapen omdat zij geen andere keuze hebben; zij worden keer op keer beboet en weggejaagd.

Het niet vervullen van een van de belangrijkste taken van een gemeente, en vervolgens de mensen die daar onder lijden extra beboeten is een politieke keuze.

**Duidelijke
Taal.**

- **Dakloosheid is in de eerste plaats een huisvestingsprobleem. We zorgen ervoor dat dak- en thuislozen zo snel mogelijk een dak boven hun hoofd hebben. We kiezen voor Housing First.**
- **We verschuiven de aanpak van dakloosheid naar voorkomen en huisvesten, onder andere met ons leegstandsplan. Met zorgaanbieders en woningcorporaties maken we afspraken over voldoende woonplekken en het stoppen met huisuitzettingen in alle vormen.**
- **Jongeren die uit jeugdzorg of gevangenis komen, mogen niet dakloos raken. Voor hen zorgen we voor een eigen plek en een vast aanspreekpunt, zoals een jongerenregisseur. Zo verzachten we ook de harde knip die deze jongeren meemaken wanneer zij 18 worden en uitgesloten worden van veel gebruikte hulp.**
- **We zorgen voor fatsoenlijke huisvesting en rechtsbescherming van arbeidsmigranten. Het kan niet zo zijn dat mensen zomaar op straat worden gezet en vervolgens ook geen hulp krijgen**
- **Activiteiten die mensen noodgedwongen doen omdat ze geen huis hebben, zoals buiten slapen, worden niet langer beboet. Dit halen we uit de lokale wetgeving (Algemene Plaatselijke Verordening) en leggen we vast in afspraken met politie en handhaving.**
- **Urgentie voor wie het nodig heeft: dak- en thuisloze mensen, en alle mensen uit de verschillende ETHOS-categorieën (zoals couchsurfen of onveilige netwerken), krijgen voorrang bij huisvesting. Dit leggen we vast in prestatieafspraken met corporaties en in de Huisvestingsverordening.**
- **Bij nieuwbouw en transformatie is minimaal 50% sociale woningbouw bij 20 woningen of meer verplicht. Daarbinnen reserveren we een deel van de woningen voor dak- en thuisloze mensen.**
- **Voor mensen die vanwege hun gedrag niet kunnen of willen wonen in een reguliere woning zorgen we voor alternatieve huisvesting, zoals Skaeve Huse. Dit vermindert de overlast van een kleine groep.**
- **Iedereen krijgt toegang tot een postadres, zodat niemand buiten het systeem valt.**
- **Er komt permanente dag- en nachtopvang, waar iedereen terecht kan zonder wachtlijsten en zonder betaling.**
- **Er komt extra aandacht voor de zorg voor vrouwen en LHBT+ daklozen, omdat zij veel vaker te maken hebben met seksuele uitbuiting dan cisgender heteroseksuele mannen.**
- **Er komen meer plekken voor vrouwen en gezinnen waar zij kunnen verblijven als er nog geen permanente woning beschikbaar is.**
- **Dak- en thuisloze mensen worden actief betrokken bij beleid. Hun ervaringen zijn cruciaal om stigma te doorbreken en beleid effectief te maken.**
- **We voeren periodiek een brede telling uit van dak- en thuisloosheid (ETHOS) om beleid te monitoren en waar nodig bij te sturen.**

- **We gaan door met het opvangen van Oekrainers, statushouders en asielzoekers, zoals op de locatie Sportlaan. We moeten voldoen aan de landelijke taakstelling en als we ruimte hebben om meer mensen op te vangen, dan moeten we dat doen. Mensen vluchten niet omdat ze dat leuk vinden of niets te doen hebben. Ze vluchten omdat ze geen andere keuze hebben. Oorlog, geweld en onveiligheid dwingen mensen om hun huis en land te verlaten.**
- **De wethouder Wonen wordt verantwoordelijk voor de aanpak van dakloosheid.**

Stadsontwikkeling is samen sleutelen aan de stad

- **Het maken van de stad doe je vanaf het allereerste idee samen met bewoners. Daarom nemen we participatie serieus en wordt deze niet beperkt tot een avondje in het lokale buurtcentrum.**
- **We kiezen radicaal voor renovatie en herontwikkeling. Sloop is duur en schadelijk. Renovatie is bijna altijd haalbaar. We passen plannen daarop aan. We kiezen vaker voor optoppen als alternatief voor grootschalige sloop en jaren braakligging.**
- **Woningcorporaties mogen alleen slopen als renovatie is onderzocht en 70% van de bewoners instemt met de sloop.**

30

10. Gratis openbaar vervoer

Den Haag moet een stad zijn waar iedereen zich veilig kan verplaatsen. Dat geldt in de eerste plaats voor onze meest kwetsbare weggebruikers: fietsers, voetgangers, ouderen, kinderen en mensen met een beperking. Op dit moment is Den Haag de gevaarlijkste G4-gemeente voor fietsers en voetgangers. Dat is onacceptabel. onbetaalbare huren, uitbuiting en een tekort aan betaalbare woningen.

30 km/u in de hele stad

De stad is jarenlang ingericht voor auto's in plaats van voor mensen. Dat moet omgedraaid worden. Verkeersveiligheid en leefbaarheid komen op de eerste plek. Daarom maken we 30 km/u de norm in de hele stad. Het is bewezen dat ongelukken bij 30 km/u vijf keer minder vaak dodelijk aflopen dan bij 50 km/u. Dit beleid zal levens redden en veel ernstig letsel voorkomen.

Fietsen stimuleren we door knelpunten op te lossen, straten veilig in te richten en door te zorgen voor voldoende stallingsmogelijkheden in de woonomgeving en op de plek van bestemming. We werken daarbij samen met bewoners en fietsers om de oplossingen veilig en aantrekkelijk te maken.

Voor sommige mensen is de auto de enige oplossing voor hun vervoer, bijvoorbeeld ouderen, mensen met een beperking of mensen die de auto voor hun werk nodig hebben. Bijvoorbeeld mensen die buiten de stad werken, zoals in het Westland, of die vroeg of laat beginnen terwijl er geen passend openbaar vervoer is. Dit raakt vooral mensen in kwetsbare werksituaties, die weinig invloed hebben op hun werktijden of werklocatie. Daarom zorgen we voor een gebalanceerde aanpak: autoverkeer blijft mogelijk waar dat echt nodig is, zolang er geen goed alternatief is, maar krijgt een plek die de veiligheid en leefbaarheid van de buurt niet schaadt.

31

- **30 km/u als norm in de hele stad.**
- **Stad inrichten voor mensen, niet voor auto's.**
- **Grote Marktstraat krijgt een echt fietspad.**
- **Verbetering sterfietsroutes: knelpunten oplossen.**
- **Scooters, snorfietsen en speed pedelecs van het fietspad wenen binnen de bebouwde kom.**
- **Snelle aanpak gevaarlijke oversteekpunten.**
- **Bij nieuwe projecten voor autoverkeer pakken we eerst de plekken aan waar de overlast en vervuiling het grootst zijn.**
- **De tweede privéauto van een persoon belasten.**
- **Fietsparkeren mogelijk maken in autovakken.**
- **Meer groen, onder andere bomen, in straten. Ook als dit ten koste gaat van parkeerplaatsen.**

- **Bij nieuwe fietsroutes en herinrichtingen maken we extra ruimte voor fietsen en kleine elektrische voertuigen zodat de stad toekomstbestendig is voor de transitie naar schone mobiliteit.**

Gratis en toegankelijk openbaar vervoer

Goed, snel en gratis openbaar vervoer is essentieel voor de stad. Zo kan iedereen overal komen. Dit betekent dat we de komende jaren moeten investeren in nieuwe lijnen, het versnellen van routes of het gekoppeld rijden tijdens de spits. Speciale aandacht is daarbij nodig voor de bereikbaarheid van Zuidwest en de Binckhorst. De gemeente moet eigenaar worden van HTM – zonder winstmotief.

Mobiliteit mag geen winstgedreven sector zijn, maar is een publieke voorziening. Wij geven deelmobiliteit meer aandacht, zonder dat daar de winst van bedrijven voorop staat. Mobiliteit in Den Haag moet gaan over bereikbaarheid, duurzaamheid en veiligheid, niet over winst.

- **Gratis openbaar vervoer in de hele stad.**
- **De gemeente moet eigenaar worden van HTM – zonder winstmotief.**
- **Gratis deelfietsen in de stad.**
- **Er komt een noodnummer dat je kan appen of bellen vanuit de HTM bus en tram bij onveilige situaties. Er komt dan direct hulp.**
- **De toegankelijkheid van stations en haltes wordt vergroot door liften en roltrappen beter te onderhouden.**
- **Fietsparkeren bij alle stations moet veilig en aantrekkelijk zijn.**
- **We investeren versneld in nieuw en sneller openbaar vervoer naar ZuidWest en de Binckhorst.**

32

11. Schone, groene en toegankelijke buitenruimte

Veeg de straten schoon

De straten van Den Haag worden in veel wijken al jarenlang steeds vuiler en voller met afval en grofvuil. De gevestigde partijen hebben laten zien dat ze geen grip hebben op dit probleem. Er wordt nog steeds te weinig geïnvesteerd in het schoonhouden van onze stad en te veel in symboliek zoals vuilniszak mascottes en ORAC-bingo's.

Natuurlijk is preventie en voorlichting over afval belangrijk. Maar mensen produceren nu eenmaal steeds meer afval. Dat moet goed worden opgehaald en verwerkt. De vaste grofvuildag is in Den Haag inmiddels afgeschaft, waardoor bewoners vaak met hun spullen blijven zitten. Op een gegeven moment houdt de verantwoordelijkheid van inwoners op, en begint het falen van de gemeente. Dit alles vraagt een forse investering. Wij zijn van mening dat dit nodig is om een van de kerntaken van de gemeente uit te voeren.

De Haagse Stadspartij vindt: de straten schoonhouden is een van de belangrijkste taken van de gemeente.

- **Meer geld naar afvalinzameling, afvalwagens en personeel.**
- **Het realiseren van een tussenstation voor afval in de stad, zodat wagens kortere ritten hoeven maken en vaker de wijken in kunnen**
- **Iedereen moet dicht bij huis zijn afval kwijt kunnen – dat regelen we. Door meer ondergrondse containers (ORAC's) en meer afvalbakken in de wijken**
- **Het herinvoeren van een vaste grofvuildag, zodat bewoners hun spullen op een voorspelbaar moment kwijt kunnen.**
- **Een snelle-serviceploeg die dagelijks zichtbaar rondgaat om zwerfafval en volle bakken direct aan te pakken.**
- **De gemeente zet de realisatie van ondergrondse restafvalcontainers (ORACS) voort met ook afvalstraatjes voor gescheiden afval (glas, papier, textiel, plastic), en evalueert regelmatig of er verbeteringen mogelijk zijn in de wijken waar al ORACS staan.**
- **De gemeente pakt de regie in de aanpak van overlast door ratten en ander ongedierte, die hun nest definitief in de stad hebben gevestigd wegens de rommel. Er komt één centraal nummer voor het melden van ongedierte in de stad. We stoppen met de verantwoordelijkheid afschuiven tussen woningcorporaties en de gemeente.**
- **Schoonmakers verdienen waardering. Met betere arbeidsvoorwaarden lossen we tekorten op.**
- **Interne afvalpunten in nieuwe flats voorkomen rommel op straat.**

- **Niet alleen het centrum, maar heel Den Haag verdient dagelijkse schoonmaak.**
- **Grotere afvalbakken in parken en op hotspots, bij mooi weer ook vaker legen.**

De buitenruimte: de huiskamer van de stad

De buitenruimte is de huiskamer van de stad. Daar moet iedereen zich vrij voelen om te kunnen zitten, hangen, sporten of gewoon te zijn. Dat betekent dat er voorzieningen moeten zijn om dit mogelijk te maken. We zorgen dat er voldoende zitgelegenheden zijn, ook zonder het betalen voor een drankje. De buitenruimte moet ook ruimte bieden voor spelen, sporten en cultuur. De gemeente stimuleert dit door inrichting en subsidies om kleinschalige evenementen mogelijk te maken.

- **Speeltuinen die veilig, groen, leuk en uitdagend genoeg zijn. Er moet genoeg beschutting zijn zodat kinderen en hun ouders/verzorgers hier langere tijd kunnen doorbrengen. Ook zijn zitplaatsen, afvalbakken en openbare toiletten van belang.**
- **Het zorgen voor een veilige, begaanbare stoep zodat wandelaars zich niet door de fietsen, reclameborden, terrassen en op de stoep geparkeerde auto 's moeten worstelen en ze niet omver gereden worden door fietsers.**
- **Het stille strand blijft stil. Geen uitbreiding jaarrond exploitatie strandtenten.**
- **Meer ruimte voor ongeorganiseerde sporten in de buitenruimte. Zo moeten er meer calisthenicsparken, voetbal- en basketbalkooien komen en moeten urban sports, zoals skaten, BMX en freerunning meer gefaciliteerd worden.**
- **De buitenruimte is van iedereen, en iedereen moet zich daar vrij kunnen bewegen - ook in de avond en 's nachts. Bij nieuwe projecten worden ervaringsexperts betrokken om goed werkende ruimtes te maken. Voor oplossingen stellen we bij projecten extra budget beschikbaar.**
- **Meer openbare toiletten op drukke plekken.**
- **Meer structureel geld voor onderhoud van de buitenruimte.**

Iedereen de kans om te sporten

De Haagse Stadspartij gelooft dat sport meer is dan alleen een fysieke activiteit. Sport en ontspanning is essentieel voor een gezond lichaam, een gezonde geest, en voor de sociale samenhang in de stad. Sport moet toegankelijk zijn voor iedereen, ongeacht afkomst, leeftijd, beperking of sociaaleconomische status. Wij staan voor een stad waarin iedereen de kans krijgt om te sporten.

- **Sportfaciliteiten die toegankelijk, veilig en goed onderhouden zijn. Ten alle tijde moeten sportfaciliteiten ook toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.**
- **Er moet meer aandacht komen voor inclusieve sportopleidingen. Trainers krijgen vorming over inclusie, anti-discriminatie, genderdiversiteit en toegankelijkheid.**
- **Ook in de avond moeten vrouwen en queerpersonen zich veilig voelen om buiten te kunnen sporten. Dit kan door goede verlichting van sportplekken en wegen en voldoende toezicht.**
- **De breedtesport centraal stellen: sport die door alle lagen van de bevolking beoefend kan worden op amateurbasis. Bij sportclubs worden inclusiviteit en diversiteit bevorderd.**
- **Er komt meer aandacht voor mentale gezondheid en het bevorderen van sport als middel tegen eenzaamheid.**
- **Op wijkniveau wordt sportbeoefening en lichaamsbeweging gestimuleerd. Dit is vooral gericht op mensen die niet aan sport doen, zoals jonge kinderen, senioren, en personen met een beperking of obesitas.**

35

12. Een klimaatrechtvaardige stad

De Haagse Stadspartij pleit ervoor dat Den Haag een klimaatbestendige, duurzame en super-groene stad wordt. Wereldproblemen werken door op lokaal niveau en moeten dus ook lokaal worden aangepakt. Dat geldt voor de klimaatcrisis, de uitputting van de aarde en de afname van biodiversiteit, maar ook voor de betaalbaarheid van energielasten of de leefbaarheid van wijken door gebrek aan groen.

De klimaatcrisis is het grootste vraagstuk van onze tijd. Den Haag moet verantwoordelijkheid nemen en kiezen voor schone, lokale energie en een leefomgeving die bestand is tegen hitte en wateroverlast. Alle lokale oplossingen bij elkaar maken wereldwijd het verschil – er is geen tijd te verliezen. Daarom kiezen we voor het aanpakken van grote uitstoters, het financieel steunen van kleine ondernemers bij verduurzaming van hun bedrijfsvoering en het gratis maken van het openbaar vervoer als eerste stad in Nederland.

Klimaatneutraal in 2030

De internationale stad van vrede en recht moet laten zien dat het kan: Den Haag klimaatneutraal in 2030. Wij geloven dat de stad alleen toekomstbestendig wordt als bewoners, gemeentebestuur, instellingen en bedrijven samen oplossingen bedenken en uitvoeren. Dat vraagt om een wethouder klimaat en duurzaamheid die samenwerking centraal stelt en werk maakt van circulaire economie, gezond voedsel en CO2-reductie.

- **Den Haag klimaatneutraal in 2030, uitvoering van het Haags Klimaatpact.**
- **Meer focus op warmte-isolatie en energiebesparing.**
- **Ontwikkeling van lokale duurzame warmtebronnen (laagtemperatuur- verwarming, geothermie, zonne-energie, kleine windmolens op daken).**
- **Verdere ontwikkeling van een gemeentelijk warmtebedrijf als publieke voorziening.**
- **Woningcorporaties stimuleren, en waar nodig verplichten, om de bestaande goedkope woningvoorraad te verduurzamen.**
- **Gemeentelijke steun voor bewoners van corporatiewoningen bij het versneld verduurzamen zoals bij inductiekoken.**
- **Prioriteit voor het ondersteunen van inwoners met lage inkomens en het bestrijden van energiarmede.**
- **Steun aan kleine ondernemers bij de verduurzaming van hun bedrijfsvoering en wagenpark.**
- **Het ondersteunen van collectieve voorzieningen (zonnepanelen, buurtbatterijen) en coöperatieve samenwerkingen.**
- **Bewonersinitiatieven voor hernieuwbare energie (bijvoorbeeld buurtgebonden laagtemperatuursystemen) actief ondersteunen.**

- **Om de snelle stappen te maken moet iedereen mee kunnen doen, daarom gaat de gemeente over duurzaamheid in alle belangrijke talen communiceren.**
- **Subsidies en leningen stellen we ook open voor wooncoöperaties.**
- **De grootste uitstoters in Den Haag aanpakken door een mix van extra belastingen van uitstoot, uitkopen en verduurzamen.**
- **Stoppen met slopen waar renovatie een optie is.**
- **Gratis openbaar vervoer in de hele stad!**

Duurzaam leven voor iedereen bereikbaar

Duurzaam leven moet voor iedereen bereikbaar zijn. De energietransitie is pas eerlijk als ook mensen met lage inkomens en in sociale huurwoningen mee kunnen doen. Beleid moet aansluiten bij de leefomgeving van de stad: van voedsel en energie tot hergebruik van materialen.

- **Uitbreiding van het aantal voedselverbindingssplekken waar samen betaalbaar kan worden gekookt en gegeten.**
- **Een gezonde voedselomgeving in alle wijken en meer stadslandbouw in versteende buurten (moestuintjes, verticaal tuinieren).**
- **Ondersteuning van de Haagse Voedselraad bij beleid en uitvoering.**
- **Steun voor voedselinitiatieven en organisaties zoals STEK en het Rode Kruis die voedselarmoede bestrijden.**
- **Bij gemeentelijke evenementen alleen regionaal geproduceerd, gezond en diervriendelijk voedsel aanbieden.**
- **Stimuleren van niet-commerciële deelplatforms (bijv. voor auto's, fietsen en gereedschap).**
- **Hergebruik van materialen en grondstoffen als uitgangspunt, lokale pilots met materialenpaspoorten en inzicht in grondstoffenstromen.**
- **Den Haag koploper maken in circulair aanbesteden: hergebruik van materialen en harde eisen aan CO₂-reductie in gemeentelijk inkoopbeleid.**
- **Onderhoud slim koppelen: als we riolering of wegen aanpakken, combineren we dit altijd met bodemverbetering en vergroening.**
- **Het stoppen van voedselverspilling. De gemeente gaat restaurants en supermarkten die eten weggooien aanspreken en bestuurlijk beboeten als er geen gedragsverandering plaatsvindt.**

Groen voor een gezonde en leefbare stad

Groen is de basis voor een gezonde stad. In versteende wijken wordt hitte vastgehouden en kan het regenwater niet weglopen. Dit leidt tot gezondheidsklachten en in het ergste geval tot oversterfte. Den Haag moet investeren in meer groen, beter onderhoud en sterke betrokkenheid van bewoners. Het gaat om verkoeling, biodiversiteit, wateropvang en leefbaarheid.

- **Een actief stedelijk programma voor klimaatadaptatie met uitvoering op wijkniveau, prioriteit in versteende wijken.**
- **De openbare ruimte en de pleinen worden waar mogelijk vergroend en ontsteend, waarbij we de meest versteende kwetsbare wijken eerst aanpakken. Zo voorkomen we hittestress en wateroverlast door klimaatverandering.**
- **Ophogen van onderhoudsbudgetten en creëren van 100 extra banen voor groenbeheer.**
- **Bomen alleen kappen als dat aantoonbaar onvermijdelijk is. De terugplantplicht strikt uitvoeren en monitoren op aantallen en kroonvolume. Hoe groter de gekapte boom hoe meer bomen moeten worden teruggeplant.**
- **20.000 extra straatbomen in vier jaar, met prioriteit voor hittegebieden en wijken met weinig groen.**
- **Hogere tarieven voor kapvergunningen, zodat die kostendekkend worden.**
- **Meer ruimte voor gevarieerde beplanting, geveltuinen en boomspiegels**
- **Actieve ondersteuning van bewonersinitiatieven gericht op vergroening van hun buurt of wijk.**
- **Verplicht aanleggen van semi-intensieve groendaken met inheemse planten bij nieuwbouw en waar mogelijk ook bij renovatie.**
- **Verhoging van referentienormen voor groen bij woningbouwprojecten.**
- **Versterken van de Stedelijke Groene Hoofdstructuur door beter onderhoud en verbindingen tussen natuurgebieden.**
- **Uitbreiding van Natura2000-gebied ter compensatie van stikstofdruk.**
- **Geen vaste bebouwing of exploitatie-uitbreiding op het strand.**

Zorg en respect voor dieren

Een leefbare stad is ook een stad waar dieren worden beschermd. Van huisdieren tot wilde dieren, van insecten tot vogels: Den Haag moet een diervriendelijke stad zijn waar zorgplicht en respect voor dieren centraal staan.

- **Een gemeentelijke zorgplicht voor alle dieren, inclusief opvang en vervoer.**
- **Structurele steun voor dierenopvangcentra, asiels en de dierenambulance.**
- **Verlengen van het broedseizoen en diervriendelijk maaibeleid.**
- **Verbod op schadelijke bestrijdingsmiddelen.**
- **Ruimte voor vlinders, bijen en vogels, met ondersteuning voor imkers.**
- **Voldoende veilige uitlaat- en uitreengebieden voor honden.**
- **Aanlijnen van honden buiten de daarvoor bestemde gebieden wordt extra op gehandhaafd.**
- **Stimuleren van vegetarisch en veganistisch eten.**
- **Geen dieren in circussen of shows.**
- **Behoud van stadsboerderijen met extra aandacht voor dierenwelzijn.**
- **Natuurinclusief bouwen met voorzieningen voor vleermuizen, zwaluwen en mussen.**

39